

Vår saksbehandler
Visekorporal Mikael B. Leonhardsen
mleonhardsen@mil.no, +47 454 50 052

Vår dato
2023-10-06

Vår referanse
2023/1989/FORSVARET/VPR/MBL

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til
Forsvarsministeren

Kopi til
FD IV
FD V
FD VI

Tillitsvalgtdordningen i Forsvarets innspill til langtidsplanen for forsvarssektoren

1 Innledning

Tillitsvalgtdordningen i Forsvaret (TVO) viser til invitasjon til dialogmøte om ny langtidsplan for forsvarssektoren (LTP) i Fanehallen på Akershus festning, 10. oktober 2023.

2 Bakgrunn

Forsvarsministeren har i møte med vernepliktsrådet vist til at vernepliktsprogrammet 2023-2025 (VPP) har blitt lagt til grunn i arbeidet med ny LTP. TVO er invitert av Forsvarsdepartementet til å delta under dialogmøte med statsråden 10. oktober, for å komme med ytterligere innspill til dette arbeidet. Følgende skriftlige innspill vil også legges frem muntlig under dialogmøtet 10. oktober.

3 Innspill til langtidsplanen

TVO vil trekke frem de fem vernepliktspolitiske områdene der vi i størst grad ser behovet for en økning i økonomiske og strukturelle rammer, som forutsetning for at de vernepliktige som avtjener straffesanksjonert pliktjeneste skal bli ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

3.1 Personell, mangfold og kompetanse

Forsvaret legger per i dag ikke til rette for at alle soldater får repetert enkeltsoldatferdigheter fra rekruttutdanningen gjennom førstegangstjenesten. Dette blir oppfattet som en utfordring av soldatene selv, ettersom de selv ikke føler seg trygge på egne ferdigheter og evnen til å fylle sine roller og funksjoner. Videre fører det til en styrkestruktur med svært varierende kompetanse innen flere sentrale soldatferdigheter. TVO mener det er særlig viktig at alle soldater har nødvendig kompetanse innen krigens folkerett, jus, etikk og militærmakt, da manglene forståelse for disse temaene kan ha enorme juridiske og psykiske konsekvenser for enkeltsoldaten.

Forsvarets har et stadig økende fokus på mangfold og inkludering. Forsvarets ansatte og tjenestegjørende soldater representerer i dag en langt mer mangfoldig gruppe enn tidligere. For at soldater inne til førstegangstjeneste skal oppleve likeverdig ivaretagelse, må Forsvaret utvikle en bredere forståelse og bedre tilrettelegging innenfor blant annet tros- og livssynsutøvelse, forpleiningstilbud og kjønnsforskjeller i tjenesten. TVO mener det er både kritisk og nødvendig at Forsvaret tar grep om dette før soldatmassen økes.

Mange stillinger i Forsvaret er vakante eller fylt av personell uten nok kompetanse til å bekle stillingen. TVO har registrert at viktige funksjoner som velferdsbefal, sosialkonsulenter og sosionomer har blitt nedprioritert og redusert i antall over lang tid. Dette mener vi er bekymringsverdig, ikke minst fordi dette personellet bidrar til å sikre at soldatenes rettigheter blir ivarettatt. Før antall soldater øker, mener TVO at Forsvaret er nødt til å sikre at slike støtteressurser er på plass og at de virker for soldatene.

3.2 Karriereveiledning

TVO mener at dagens karriereveiledningstilbud for soldatene ikke fungerer, og har gjentatte ganger over flere år løftet behovet for en bedre ordning. Midt-Troms karrieresenter er en av få aktører som gir soldater sivil karriereveiledning. Dessverre kan disse kun benyttes av soldater som tjenestegjør i Nord-Norge. Når det gjelder militær karriereveiledning gjennomføres dette primært med henblikk på videre tjeneste i egen avdeling. Dette er en utfordring både for den enkelte soldat og for den strategiske utnyttelsen av kompetanse og personell i Forsvaret. TVO mener Forsvaret i større grad bør legge til rette for at soldater også kan søke seg til stillinger på tvers av avdelinger og DIF. Alle avdelinger bør ha ansvarlig og kompetent personell som gjennomfører slik karriereveiledning. TVO mener langtidsplanen bør adressere disse behovene, og sette rammene for at alle i Forsvaret har tilgang til god militær og sivil karriereveiledning.

3.3 Eiendom, bygg og anlegg

TVO mener at arbeidet med forbedring av eiendom, bygg og anlegg (EBA) i Forsvaret ikke er tilfredsstillende. Siden 2022 og frem til i dag har det blitt bevilget øremerkede midler for personell (P)-EBA. Midlene har blitt brukt til å gjøre enkle renoveringer på utvalgte kaserner i Forsvaret, noe som på kort sikt bidrar til å forbedre boforholdene for soldatene. TVO mener imidlertid at bevilgningene ikke er tilstrekkelige og samtidig bidrar til å utsette nødvendige utvidelser og utbedringer. Forsvaret skal i årene som kommer kalle inn flere vernepliktige til førstegangstjeneste, og det er avgjørende at tilfredsstillende EBA er på plass før dette skjer. Dette gjelder blant annet etablering av gode, helsefremmende kaserner, idrett- og velferdsfasiliteter. For å kunne imøtekomme fremtidens EBA-behov mener TVO det er nødvendig at investeringsmidlene til soldatrelatert EBA økes. For å bedre statusen på kort sikt, bør tildelingen av P-EBA midler også videreføres.

3.3 Internasjonalt samarbeid

Norges bistand til krigen i Ukraina og utvidelse av det nordiske NATO-medlemskapet har ført til større oppmerksomhet knyttet til internasjonalt militært samarbeid, også blant norske soldater. Til tross for økt oppmerksomhet og flere øvelser med allierte, er det imidlertid få vernepliktige soldater som har forståelse for hva norsk militær deltakelse og samarbeid internasjonalt innebærer for den enkelte. TVO ønsker derfor en langtidsplan som forankrer et ambisjonsnivå knyttet til internasjonalt samarbeid ned til enkeltsoldaten og den rollen den enkelte spiller. Kunnskap og forståelse for både ambisjonen og hva dette betyr i praksis må nå ut de som skal trene, øve, og ved behov - kjempe i fremste linje sammen.

3.4 Klima og miljø

TVO mener at Forsvaret må ta større ansvar for at organisasjonen utvikler seg i en mer bærekraftig klima- og miljøvennlig retning. Fremtidig utvikling av forsvarssektoren må omfatte klima og miljø-perspektivet som en integrert del av den helhetlige

---

organisasjonsutviklingen. Et mer klima- og miljøvennlig forsvar er et viktig mål i seg selv. Samtidig er det svært viktig med tanke på rekruttering av yngre generasjoner til tjeneste og videre arbeid i Forsvaret. TVO ønsker at langtidsplanen setter tydelige rammer og konkrete mål for hvordan Forsvaret og forsvarssektoren skal bli grønnere og mer bærekraftig. Vi har en lang vei å gå, men vi må begynne nå.

4 Konklusjon

TVO understreker behovet for at kompetente ledere, støttepersonell og EBA er på plass før soldatmassen økes. Kompetanse og trening på grunnleggende soldatferdigheter er viktig ikke bare for soldatene som er i tjeneste, men også for Heimevernet og styrkestrukturen som helhet. Det samme gjelder kompetanse om krigens folkerett, jus og militærmakt og den rollen soldatene spiller i samarbeidet med våre naboer og våre allierte. Trygge og kompetente soldater er en forutsetning for både den enkelte og Forsvarets operative evne.

Temaet for soldataksjonen 2021 var psykisk helse, med tittelen «Vi kjemper våre kamper sammen». De kampene Forsvaret står overfor i årene fremover vil komme i mange former, ikke minst som følge av et nødvendig og økt fokus på FNs bærekraftsmål, også innenfor Forsvars- og sikkerhetssektoren. Regjeringens langtidsplan bør gjenspeile bredden av disse utfordringene, og sette rammene for hvordan vi skal møte disse sammen. En styrket verneplikt er et styrket forsvar.

Med vennlig hilsen

Ole Magnus Totland
Underdirektør
Sjef Tillitsvalgtordningen i Forsvaret

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.
